

ומעתה, לדעת רבי השטר חוב הוא שלה, לכן נאמנת לומר שהוא פרוע⁽¹²⁾, ולכן מבואר מדוע האמינה רב נחמן. אבל לדברי חכמים, למה האמינה, איזה זכות יש לה בהשטר.

ותמה רבא, האם הנך סובר כמו רבי?!

אמר ליה רב נחמן לרבא: שאני הכא כאן יש סיבה מיוחדת להאמינה, משום דאי בעיא אם היתה רצונה לקפח את המלוה – קלתיה, יכלה לשרוף את השטר, והמלוה יקופח בכל מקרה, ומה לה לשקר, לכן יש להאמינה.

הגמרא מביאה גירסא אחרת בעובדא זו, ובוויכוח של רב נחמן ורבא.

איכא דאמרי: לא הימנה רב נחמן.

אמר ליה רבא לרב נחמן: ולמה לא נאמינה "הא אי בעיא קלתיה". כנ"ל.

ב-לא

ומתרץ לו רב נחמן: כיון דהשטר הזה

איתחזק בבי דינא, כבר היה בבית דין והם כתבו עליו "הנפק", והוא אישור בית דין שהשטר כשר ואינו מזויף – לכן, **"איבעיא קלתיה" לא אמרינן**, שאין בכוחה להפקיע מעשה בית דין⁽¹³⁾.

רבא ממשיך להקשות, שיאמינה מדין "שליש". והיינו, כיון ששניהם המלוה והלוה מודים שמסרו השטר בידה בתורת איש "שלישי" המקובל עליהם ונאמן עליהם, לא יכול המלוה לבוא ולערער על אמינותה. ורבא למד כן מברייתא.

איתביה רבא לרב נחמן: שנינו ברייתא –

סימפון, "שובר", והוא שטר שכותב המלוה ללוה שאכן פרעו להחוב, והשטר "שובר" את החוב –

והסימפון נמצא בידי הלוה והמלוה טוען שאינו נכון, והשטר מזויף –

אם הוא סימפון **שיש עליו חתימת עדים – יתקיים בחותמיו** יאשרוהו ככל אישור

12. רש"י מפרש שכיון שאותיות נקנית במסירה, אם כן השטר הוא שלה.

והרי"ף מפרש, שכיון שאותיות נקנות במסירה, לכן יש לה "נאמנות" לומר שהוא פרוע "מגו", דאם רצתה לשקר היתה אומרת שהשטר שלה.

13. הקשו התוס', ומה בכך שאושר בבית דין, מכל מקום נאמנת ב"מגו" דאי בעי קלתיה.

ומפרשים, שהשטר נמצא עתה בבית דין, לכן אין לה "מגו", ד"עתה" אינה יכולה לשרוף, ואין לה נאמנות על למפרע שהיתה "יכולה" לשרוף. והתוס' במסכת בבא בתרא (ל א) מוכיחים מכאן ד"מגו למפרע לא אמרינן".

ועוד מתרצים: לא היתה כאן חקירת עדים, אלא ביורר על שטר, ואת השטר אפשר לקיים שלא בפני בעל דין.

מדברים אלו משמע, שמדובר כאן בקטן ממש.

אבל הרמ"ה והרמב"ם סוברים, דעתה הוא גדול, אלא שבשעת ירושתו היה קטן, ולכן אינו יודע בעסקי אביו.

הרא"ש מקשה וחולק על שיטה זו, וסובר שאם הוא עתה גדול, הריהו מכין עצמו היטיב לקראת המשפט, ולא בחנם אמר "אין לי".

ורבינו יונה והר"ן סוברים עוד, שאף אם היה גדול בעת ירושתו, גם כן אינו יודע בעסקי אביו.